

Kerkvaders

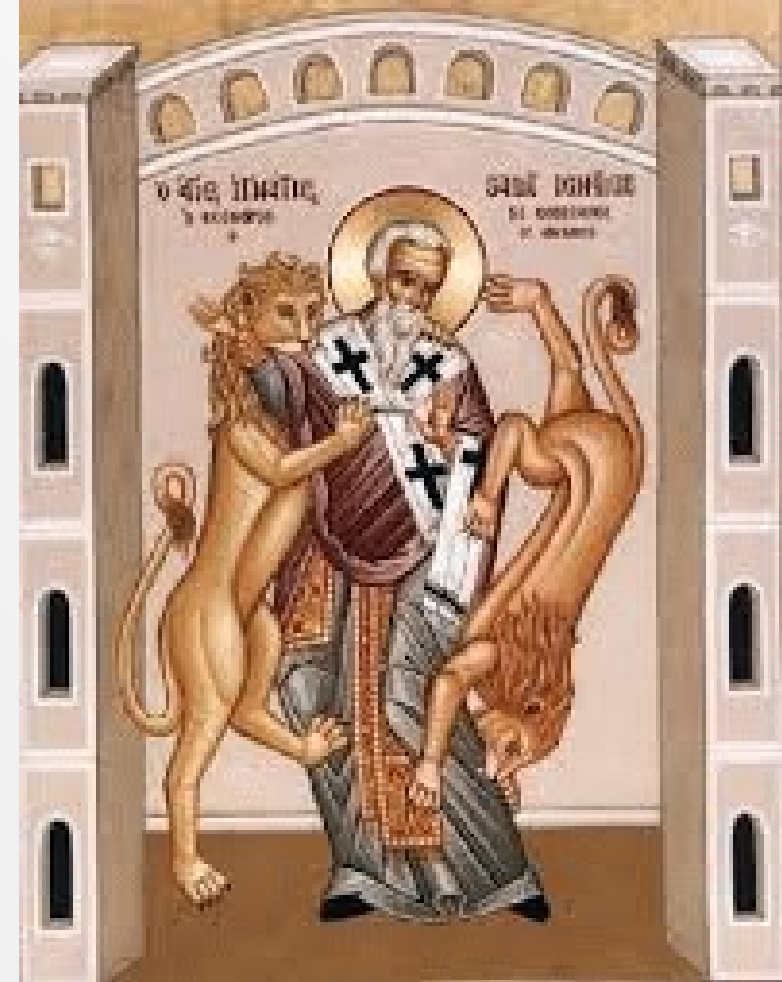
Getuigen van het geloof en Christelijk leven in de eerste eeuwen.

St. Ignatius van Antiochië

Ignatius van Antiochië.

Inhoud

- Inleiding
- Een levensschets
- De reisroute
- De kerken in Kl.-Azië in de brieven van Ignatius
- Antiochië
- De verering van Ignatius
- Enkele aspecten uit de brieven

Ignatius

Inleiding.

- Ignatius van Antiochië stierf de marteldood in Rome ttv keizer Trajanus (98-117).
- Van hem zijn een aantal brieven overgeleverd die hij schreef tijdens zijn tocht als gevangene vanuit Antiochië (Syrië) naar Rome.
- Onderweg naar Rome wil Ignatius voor Christus sterven.
- Hij heeft een rotsvast geloof in: Christus, het eeuwig leven, hij is overtuigd van de afschuwelijkheid van de zonde.

Ignatius

Een levensschets

- over zijn jeugd in Antiochië (Syrië) is niets bekend
- over zijn werk als bisschop is er nauwelijks info
- hij was bisschop van Antiochië
 - ▶ tijdgenoot van Polycarpus bisschop van Smyrna (+156).
 - ▶ Ignatius ontmoette op weg naar Rome Polycarpus.
- Eusebius vermeldt dat Ignatius als tweede bisschop van Antiochië na Euodius (rond 69-70)
 - ▶ Euodius was de eerste bisschop na Petrus (vanaf 44 volgens Eusebius)
 - ▶ zijn opvolger was Hero
- mogelijk heeft Ignatius in zijn jeugd Petrus en/of Paulus ontmoet in Antiochië.

Ignatius

Een levenschets

- van Ignatius zijn er 7 brieven overgeleverd.
 - ▶ meerdere brieven zijn later onterecht aan hem toegeschreven.
- 7 brieven zijn zo goed als zeker authentiek (bron: Eusebius en vondsten in de 19de eeuw)
- zij zijn gericht aan de (kerken) van:
 - ▶ 1. Efese
 - ▶ 2. Magnesia
 - ▶ 3. Tralles
 - ▶ 4. Philadelphia
 - ▶ 5. Smyrna
 - ▶ 6. aan bisschop Polycarpus van Smyrna
 - ▶ 7. Rome

Ignatius

Een levensschets

- Ignatius stierf de marteldood onder keizer Trajanus (98-117).
 - ▶ meestal gedateerd tussen 110 en 117. (Eusebius: 10de jaar van Trajanus (=107)).
- Ignatius werd veroordeeld “tot de beesten” en naar Rome gevoerd
 - ▶ bronnen: Polycarpus, Origines en Ireneüs.
- volgens Eusebius was Ignatius van het eerste jaar van Vespasianus tot het tiende jaar van Trajanus bisschop van Antiochië, d.w.z. van 69/70 tot 107/8.
 - ▶ dit is geen exacte aanduiding van het sterfjaar van Ignatius omdat het Eusebius hier enkel handelt over het thema: Trajanus en de Christenen.

Ignatius

De reisroute van Ignatius.

- de reis (volgens de brieven en Eusebius) verliep in gewapende geleide van tien man (genaamd “luipaarden” (mogelijk naar hun regimentstekens) ad Rom. 5,1), die onderweg nog andere gevangenen oppikt.
- de reis gaat deels over land en deels over zee.
- onderweg had hij gelegenheid om mensen te ontvangen en brieven te schrijven.
 - ▶ deze reis is zonder parallellen (in de literatuur)
 - ▶ we kennen geen ander verslag verteld vanuit het standpunt van de gevangene, behalve van Paulus in Hand.

Ignatius

De reisroute van Ignatius.

- Antiochie -> Philadelphia -> Smyrna -> Troas -> Neapolis -> Filippi -> Rome.
- Uit de brief van Polycarpus aan de Phil. 9,1 kunnen wij afleiden dat hij ook in de stad Filippi verbleef, waarvan Neapolis de havenstad is.

Ignatius

De reisroute van Ignatius.

■ 1 Antiochië:

- ▶ zijn bisschopsstad: hier werd hij veroordeeld tot de dood in Rome.
- ▶ van hieruit ging hij per schip naar een haven ergens in Kl.-Azië.
- ▶ van daar en misschien al eerder reisde hij te voet over land.
- ▶ kennelijk was het de bedoeling in Efese per boot over te steken naar Europa.
- ▶ de groep ging echter noordelijk bij de splitsing van de weg bij de samenvloeiing van de Lycus en de Meander.
- ▶ ze trokken door Philadelphia en Sardis naar de haven van Smyrna

Ignatius

De reisroute van Ignatius.

- 2 Philadelphia:
 - ▶ hier verbleef hij enige tijd en ontmoette hij enige Christenen.
- 3 Smyrna:
 - ▶ hier had hij een providentiële vertraging en ontving hij delegaties van verschillende kerken.
 - ▶ hij had contact met de plaatselijke kerk en hun bisschop Polycarpus.
 - ▶ hij bewaart goede herinneringen aan Alkè, Daphne, Eutekots, de vrouwe van Epitropus en Attalus.
- hier schreef hij vier brieven.
 - ▶ hij schreef op de 24 aug. de brief aan de Rom.
 - ▶ hij ontving gezantschappen uit Efese (5 man), Tralles (één man) en Magnesia (4 man).
 - ▶ hij schreef verder
 - aan de Tralliers (12,1)
 - de Magnesiërs (15)
 - de Efesiërs (21,1).

Ignatius

De reisroute van Ignatius.

■ 4 Troas:

- ▶ schreef er zijn de laatste 3 brieven
 - aan Philidelphia
 - aan Smyrna
 - aan bisschop Polycarpus van Smyrna.
 - hij vernam dat er opnieuw vrede was in de kerk in Antiochië.
 - hij vertrekt abrupt naar Neapolis

■ 5 Neapolis (Macedonië):

- ▶ dit is de havenstad van Filippi.
- ▶ Phil. 9,1 vermeldt nog twee Christelijke gevangenen Zozimus en Rufus.
- ▶ Hij was ook in Filippi. Hier verliezen we zijn spoor.
- ▶ de meest waarschijnlijke route via de Via Ignata naar Dyrrhachium en zo naar Rome

■ 6 Rome:

- ▶ er bestaat geen twijfel over het feit dat hij hier de marteldood gestorven is
- ▶ er zijn geen verdere details bekend

Ignatius

De reisroute van Ignatius.

- de marteldood van Ignatius werd gevierd op 17 oktober,
 - ▶ de dag kan kloppen met de tijdsopgave van het verblijf in Smyrna waar hij was op 24 augustus.
- hij ligt begraven in de San Clemente in Rome

Ignatius

De reisroute.

- Ignatius werd het slachtoffer van een vervolging onder Trajanus (98-117).
 - ▶ Hij werd veroordeeld tot de beesten maar het vonnis werd pas te Rome voltrokken.
 - ▶ een aantal Christenen uit Syrië vooruitgezonden naar Rome om zijn komst te melden.
 - ▶ de kerk in Antiochië was erg begaan met haar bisschop, men zond een bode Rheus Agathopous om hem op de hoogte te houden van de thuissituatie
 - de kerk werd daar door onrust geteisterd
 - dit is kennelijk ook mede de reden waarom Ignatius veroordeeld was
 - ▶ Ignatius smeekt de andere kerken om te bidden voor de kerk in Syrië opdat de rust daar zou wederkeren.
 - in Troas verneemt hij van de bode Rheus Agathopous dat de rust is weergekeerd.
 - Ignatius schrijft dat toe aan het gebed van de kerken in Kl.-Azië.
 - ▶ een aantal kerken uit de buurt van Philadelphia stuurden afvaardigingen naar Ignatius toen zij zijn brief naar de Philadelphiërs ontvingen

Ignatius

De kerken in Kl.-Azië in de brieven.

- de kerken in Klein-Azië hadden een goede onderlinge band en stonden in nauw contact met elkaar.
- ze leefden met elkaar mee en wisselden blijkbaar redelijk veel brieven uit.
- Ignatius wilde nog meer brieven schrijven maar kon dat niet door de onverwachte afreis uit Troas naar Neapolis.
- de tocht ging over de bekende Romeinse wegen.
 - ▶ dit waren uitstekende verkeersmiddelen, van groot belang, militair en economisch.
 - ▶ er waren goede en snelle verbindingen tussen de steden, waardoor ook de plaatsen die Ignatius niet aandeed snel op de hoogte waren van zijn reis en verblijfplaatsen.

Ignatius

De reisroute van Ignatius.

- Klein-Azië was in -331 in de invloedssfeer van Griekenland gekomen onder Alexander de Grote.
- na Alexander werden enkele gebieden weer redelijk onafhankelijk tot de komst van de Romeinen in -189.
- vanaf Alexander (356-336-323) verspreidden de Griekse religieuze voorstellingen en cultuur (hellenisme) zich, vaak vermengd met plaatselijke ideeën.
 - ▶ zo was er in Efese een immense tempel (109,5 bij 45,5 m) voor Artemis en in Sardes een bijna evengrote tempel voor dezelfde godin.

Ignatius

De reisroute van Ignatius.

- ▶ volgens Philo (-13-45/50) woonden in zijn tijd in iedere stad van Klein-Azië Joden.
- ▶ Klein-Azië (steden) kende pas bloei vanaf de tijd van het Romeinse keizerrijk.
 - een belangrijke factor in de stadsontwikkeling zijn de frequente aardbevingen.
 - vrijwel elke stad werd er wel eens door getroffen en op enkele uitzonderingen na werden zij daarna luisterrijker dan te voren weer opgebouwd.
- ▶ Paulus was de eerste of een van de eerste verkondigers in dit gebied
- ▶ na hem woonde en werkte volgens de traditie de apostel Johannes in Klein-Azië (Efese)
- ▶ daarna komt de tijd van grote kerkelijke leiders zoals Ignatius en Polycarpus.

Ignatius

Antiochië.

- Antiochië (500.000 inwoners) was de derde stad na Rome en Alexandrië.
 - ▶ Hand. 11,19: “Naar aanleiding van Stefanus was er, zoals gezegd, een vervolging losgebroken. Zij die hierdoor verspreid waren, trokken verder tot Fenicië, Cyprus en Antiochië toe, terwijl zij het woord alleen maar aan de Joden predikten.”.
- deze Griekssprekende Joden verkondigden in Antiochië de Blijde Boodschap aan de heidenen.
- Barnabas haalde Paulus uit Tarsus weg
- Paulus woonde minstens een jaar in Antiochië
 - ▶ toen daar de naam *Christen* (Hand. 11,26) ontstond. (anno 45)
 - ▶ van daaruit zou hij het evangelie gaan verkondigen.

Ignatius

De verering van Ignatius.

- De gedachtenis van Ignatius wordt gevierd op 17 oktober.
- Gebed:
 - ▶ Almachtige eeuwige God, door het getuigenis van de heilige martelaren verleent Gij luister aan uw lichaam van Christus, uw kerk. Wij vragen U bij de herdenking van de heilige Ignatius van Antiochië: laat zijn glorievol martelaarschap ons blijvende steun bieden, zoals het hem eeuwige roem heeft geschonken. Door onze Heer Jezus Christus, uw Zoon...

Ignatius

Enkele aspecten uit de brieven.

- De martelaarsspiritualiteit.
- (zie zijn brief aan de Romeinen 4-8)
- Hij verlangt naar Christus.

Ignatius

De Kerk.

- de Kerk is niet een louter menselijke gemeenschap.
 - ▶ zij is een geestelijke werkelijkheid en alleen toegankelijk met de ogen van het geloof.
- men kan niet spreken over Christus zonder te spreken over Zijn Kerk en omgekeerd.
 - ▶ gemeenschap met de Kerk is de absolute voorwaarde om bij God te komen. Vgl. Phil. 3,2-3.
- de term katholieke Kerk komt voor de eerste maal voor in Smyrn. 8,2
- hij levert een van de oudste getuigenissen over de structuur van de kerken, met aan het hoofd een bisschop, bijgestaan door priesters en diakens.

Ignatius

Het bisschopsambt en de structuur van de Kerk.

- wij vinden de kerkelijke structuur: bisschop, presbyters en diakens.
 - ▶ Het gaat bij Ignatius steeds om Christus. Christus is één met zijn Kerk, één met de bisschop: “*Wie van God en Jezus Christus zijn, die zijn met de bisschop*” (Phil. 3,2).
- Magn. 3,1-2: de bisschop bij uitstek is Christus, maar Hij is onzichtbaar. Jezus is het die uiteindelijk de bisschop is ook van de plaatselijke kerk.
 - ▶ de aardse bisschop representeert Christus.
 - ▶ dit betekent: de noodzaak van eenheid met de bisschop.
 - ▶ ook de diakens en priesters vormen een eenheid met de bisschop.
 - ▶ de bisschop is de band van de eenheid, de herder, degene die de zuiverheid van de leer bewaart en het centrum van de liturgie.

Ignatius

De eredienst. (De Eucharistie)

- het belang van de viering op zondag (Magn. 9,1).
- het gebed heeft een centrale plaats: m.n. de Eucharistie (Magn. 7).
- hij roept voortdurend op tot eenheid van Eucharistie samen met de bisschop.
 - ▶ hij legt ook getuigenis af over de “realis praesentia” (werkelijke tegenwoordigheid van Christus in het sacrament van de Eucharistie) *avant-la-lettre*.

Ignatius

De christologie en spiritualiteit.

- hij bevestigt m.n. de goddelijke en de menselijke natuur van Christus tegen het docetisme..
- in alles wil hij de band met Christus te versterken.
- het centrum van de spiritualiteit van Ignatius is de persoon van Jezus Christus en ons beantwoorden aan Zijn gaven.
 - ▶ de gelovige leeft IN Christus
 - ▶ het doel van het leven is het bereiken van God en Christus. (Ef. 10,1; Pol. 7,1).
- voor de gelovige is er maar één richtsnoer in het dagelijks leven: de wil van God doen.
- Christus navolgen betekent ook met Hem te lijden. (Phil. 3,3, Pol. 7,1)
 - ▶ lijden is de weg naar God.
 - ▶ dit is een gedachte van Jezus zelf in de evangelies en een rode draad in de Apocalyps.

Ignatius

De tijdelijkheid van deze wereld.

- Ignatius is zich in alles, en zeker nu hij op weg is naar zijn dood, bewust van de tijdelijkheid van de wereld.

Ignatius

De theologie van Ignatius.

- Er is nog veel te schrijven over de theologie van Ignatius. Voorlopig staakt hier onze beschouwing.

Einde

